

tillod mig at sige, just ikke havde nogen slynderlig stor Betydning, efter hvad det forekom mig. Jeg kunde have lyst til, da jeg har Ordet, at knytte enkelte andre Bemærkninger hertil. Der er et Ord, som under Behandlingen af denne Sag har spillet en ret betydelig Rolle baade her og ude i Landet. Det er det Ord: Gave eller Almisje. Der er sagt, at man ikke vilde være med til at give en Gave til nogle enkelte Mennesker, ja der er endog sagt af den ærede Finansminister, at han ikke vilde være med til at laste Gaver i Græns. Jeg tror, det er en absolut Misforstaaelse at kalde dette Forslag for en Gave. Hvis jeg troede, at det Landbruget lider under, hvis Trykket paa Landbruget var fremkaldt ved saadanne rent forbigaaende Aarsager som daarlige Aar, i saa Tilfælde vilde der efter min Mening ikke være noget i Vejen for at uddele Gaver af Statskassen til Folk, som i enkelte daarlige Aar ikke kunne klare sig; men jeg tror, at det Under, Landbruget lider under, skyldes varige Aarsager, Aarsager, som vi ofte ikke ere Herrer over, og saa tror jeg, at det at uddele direkte Gaver vilde hjælpe meget lidt; det har man gjort i mange Aar; men denne Uddeling af Gaver har hjulpet forholdsvis lidt. Dette Forslag er det modsatte af Gave, det gaar i modsat Retning af, hvad man hidtil har gjort. Naar man hidtil har villet støtte Landbruget, saa har man gjort det paa Finansloven og givet det som Gave. Dette er et Forsøg paa at afhjælpe et Under; men der er mange Under, baade indenlandske og udenlandske; disse sidste maa man lade ligge. Men hvad de første angaar, der mener jeg, at vi have Magt til at gennemføre noget, og der er til en Begyndelse gjort Forsøg derpaa ved nærværende Lovforslag. Derfor vil jeg i alt Fald protestere mod, at dette skal kunne kaldes Gave, det er kun en Ophævelse af en Uretfærdighed, der blandt mange andre hviler paa Landbruget. Der er en anden Grund, hvorfor jeg for mit Bedkommende har tilladt mig at være Forslagsstiller, og som jeg ikke vil lægge Skjul paa. Jeg har ønsket at opsende, om jeg saa maa sige, en Prøveballon, jeg har ikke haft det mindste imod at opsende, hvad man kunde kalde en agrarisk Prøveballon. Ved den Agrarbevægelse, som er rejst i Sommer, er der flere Udtryk, som ere komne til at blive et Slags Slagord. Der er f. Eks. dette, at man ikke vil være aggressiv, man vil ikke gaa andre Folks Interesser for nær. Jeg ønsker ikke, at man skal være særlig aggressiv, og jeg ønsker heller ikke, at man skal gaa andres berettigede Interesser for nær; men jeg tror ikke, at man kan gavne Land-

bruget noget i det hele og store, hvis man ikke vil tage det fra andre. Al Lovgivning er kun en Fordeling af Goder, og man kan ikke tage noget fra sjulte Kilder, man maa have et Sted at tage det fra. Men med Hensyn til det, at Landboerne skulde afholde sig fra al aggressiv Politik, vilde det være meget heldigt, hvis man kunde vente, at man fra den anden Side vilde give dem det, de ønske. Jeg tror, at hvis Landbrugerne ville have noget, maa de selv forlange det. Naar jeg ser paa Spørgsmaalet, tænker jeg mig, at Agrarbevægelsen, naar den skal føre til noget, maa blive en Kamp, om end i mild Form; men skal man kæmpe, er det ret godt at vide, hvor man har sine Venner, og hvor man har sine Modstandere. Jeg tilstaar, at jeg tænkte mig, da dette Forslag kom frem, vilde det, selv om det ikke blev til Lov, i hvert Fald medføre det Gode at bidrage til, at Folk ude i Landet kom til at se, hvor deres Venner vare, som virkelig vilde gøre noget for dem, og dem, som vilde jatte sig fra det. Jeg vil selvfølgelig ikke sige dermed, at just dette Lovforslag alene skulde være en saadan Prøveklud i den Henseende. Der kan selvfølgelig komme frem noget mange Steder fra; men Tiden vil forhøjbentlig vise Landboerne, hvor deres virkelige Venner ere og de, som tale, men ellers ikke ville dem noget. Landbrugerne faa derved deres Modstandere at se, deres virkelige Modstandere, som bekæmpe dem, fordi de reelt ere deres Modstandere, og en anden Slags, som maaste ere lige saa flemme, nemlig deres doktrinære Venner, som altid fortælle, at de ville gøre noget alvorligt, men naar det kommer til Stykket, sige, at de ville nok hjælpe, men ikke paa den Maade og ikke paa den. De doktrinære Venner spille her en lige saa uhyggelig Rolle for Agrarerne som i mange, mange andre Retninger. Det var en af Grundene til, at jeg straks var glad ved at være Medforslagsstiller her, fordi jeg mente, at her var et Middel blandt andre til at hjælpe, saaledes at Landboerne selv kunde se, hvem der vilde gøre noget for dem og hvem ikke. Hvorvidt Agrarerne selv ville gaa i den Retning, her er Tale om, ved jeg ikke; jeg ved heller ikke, om dette Lovforslag kan blive gennemført, det tyder ikke derpaa efter den ærede Finansministers Udtalelse forleden Dag, da den ærede Finansminister behandlede Spørgsmaalet meget kort, saaledes som den ærede Finansminister jo har en vis Tone til at gøre, men jeg mener for øvrigt, at den Tid jo nok kunde komme, da den ærede Finansministers Venner kunde komme i Tanke om, at de ikke hele Tiden vilde